

Słowo wstępne

W literaturze światowej zainteresowanie zarządzaniem małymi i średnimi przedsiębiorstwami (MSP) zaczęło się w latach siedemdziesiątych XX wieku. Jedną z pierwszych, fundamentalnych publikacji był tzw. Raport Boltona z 1971 roku, w którym dokonano wskazania normatywów ilościowych i jakościowych definiujących firmy sektora MSP. W polskich warunkach zainteresowanie tymi podmiotami pojawiło się wraz z przemianami politycznymi i gospodarczymi, które nastąpiły po 1989 roku. Podkreślano wówczas istotną rolę firm tego sektora w procesie transformacji ustrojowej oraz ich gospodarcze i społeczne znaczenie.

Zarządzanie MSP stanowi więc stosunkowo młodą subdyscyplinę nauk o zarządzaniu, wyodrębnioną według kryterium określonego rodzaju organizacji [Sudoł, 2007, s. 11–12]. Coraz częściej zwraca się jednak uwagę, że zbiorowość małych i średnich firm jest bardzo zróżnicowana wewnętrznie, co utrudnia dokonywanie porównań naukowych, jak również uogólnianie pewnych tendencji zaobserwowanych w określonej grupie podmiotów [Dominiak, 2005, s. 21]. Sektor MSP jawi się jako heterogeniczny, trudny do jednoznacznego określenia zbioru podmiotów gospodarczych, którego charakter determinowany jest metodyką dokonywanej systematyzacji.

Wyzwania te towarzyszą badaniom nad problemami funkcjonowania i rozwoju MSP. Obejmują one szeroki zakres obszarów merytorycznych, uwzględniających specyficzne – ilościowe i jakościowe – właściwości firm tego sektora. Analiza zmian zachodzących w otoczeniu MSP oraz ich specyficznych potrzeb wskazuje na coraz bardziej aktualne trendy badawcze dotyczące między innymi:

- kultury organizacyjnej i społecznej odpowiedzialności biznesu,
- zarządzania przedsiębiorczością i kapitałem intelektualnym,
- zarządzania innowacyjnością i kreowania przewagi konkurencyjnej,
- perspektyw współpracy między małymi i średnimi przedsiębiorstwami a otoczeniem tych organizacji.

Tym zagadnieniom poświęcono niniejszą monografię. Jej **celem** jest przedstawienie aktualnych wyzwań oraz identyfikacja perspektyw w badaniach nad zarządzaniem MSP.

Praca, obejmująca 21 opracowań, została podzielona na cztery części.

Pierwszą część poświęcono aktualnym trendom badań nad zarządzaniem MSP. Zwrócono uwagę na znaczenie przedsiębiorstw rodzinnych, zmiany kultury organizacyjnej w małych i średnich firmach, stan i perspektywy rozwoju innowacyjności oraz budowania przewagi konkurencyjnej podmiotów działających w mniejszej skali.

Część druga dotyczy problematyki zarządzania przedsiębiorczością oraz rozwoju zasobów kadrowych w MSP. Ważny nurt prezentowanych zagadnień stanowią rozważania na temat form i metod wspierania przedsiębiorczości akademickiej. Poruszono tu również problematykę identyfikacji form zatrudnienia, tworzenia systemów motywowania dla kadr menedżerskich oraz kompetencji w małych i średnich firmach.

W **trzeciej części** poddano analizie wpływ otoczenia na funkcjonowanie i rozwój firm tego sektora, w tym między innymi omówiono bariery, które napotykają w swojej działalności, wpływ form opodatkowania podatkiem dochodowym oraz polityki rachunkowości na ich funkcjonowanie, a także wpływ transferu technologii na budowanie przewagi konkurencyjnej.

Czwartą część pracy poświęcono perspektywom wykorzystania współpracy wewnątrz- i międzyorganizacyjnej w podnoszeniu konkurencyjności MSP. Zwrócono uwagę na znaczenie kapitału relacyjnego, uwarunkowania społecznej odpowiedzialności małych przedsiębiorstw, wewnętrzne uwarunkowania współdziałania gospodarczego, a także aktualne i przyszłe trendy badań nad internacjonalizacją działalności tych podmiotów.

Książka jest przeznaczona dla naukowców zajmujących się problematyką zarządzania MSP, właścicieli i menedżerów tych podmiotów, a także konsultantów i doradców świadczących usługi dla firm tego sektora. Polecamy ją także studentom i wykładowcom prowadzącym zajęcia z zakresu przedsiębiorczości, zarządzania małym i średnim biznesem, szczególnie w ramach specjalności programowych i studiów podyplomowych.

Zaprezentowane w tej monografii kierunki, wyzwania i wyniki badań będą z pewnością przydatne do rozwiązywania aktualnych problemów firm sektora MSP.

Autorzy wyrażają również nadzieję, że staną się one inspiracją do rozwoju prac badawczych nad zarządzaniem małymi i średnimi przedsiębiorstwami.